

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
водного господарства та природокористування

Кафедра економіки підприємства і міжнародного бізнесу

07-01-07М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних занять
та самостійної роботи

з навчальної дисципліни
«МАКРОЕКОНОМІКА»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійними програмами «Бізнес аналітика», «Управління персоналом і економіка праці» спеціальності 051 «Економіка», «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», «Маркетинг» спеціальності 075 «Маркетинг», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» денної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою з
якості ННІЕМ
Протокол № 5 від 24.01.2025 р.

Рівне – 2025

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Макроекономіка» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійними програмами «Бізнес аналітика», «Управління персоналом і економіка праці» спеціальності 051 «Економіка», «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», «Маркетинг» спеціальності 075 «Маркетинг», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» денної форми навчання. [Електронне видання] / Вашай Ю. В. – Рівне : НУВГП, 2025. – 24 с.

Укладач: Вашай Ю. В., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

Відповідальний за випуск: Кушнір Н. Б., к.е.н., професор, завідувач кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

Керівники освітніх програм:

Управління персоналом і економіка праці – Юрчик Г. М., к.е.н., доцент

Бізнес аналітика – Рощик І. А., к.е.н., доцент

Облік і оподаткування – Позняковська Н. М., к.е.н., доцент

Фінанси, банківська справа та страхування - Мельник Л. М., к.е.н., доцент

Маркетинг – Толчанова З. О., к.е.н., доцент

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність – Стахів О. А., к.е.н., доцент

Міжнародний бізнес – Красовська Ю. В., к.е.н., доцент

© Ю. В. Вашай, 2025

© НУВГП, 2025

Зміст

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	5
2. Структура навчальної дисципліни.....	6
3. Методи контролю.....	7
4. Розподіл балів, які отримують здобувачі.....	7
5. Плани практичних занять.....	8
6. Методичні вказівки до самостійної роботи.....	20
7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання.....	20
7.1. Методичні вказівки до виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.	20
7.2. Теми рефератів.....	21
8. Рекомендована література.....	22
9. Інформаційні ресурси.....	24

Вступ

Навчальна дисципліна «Макроекономіка» спрямована на формування системи знань про принципи і моделі поведінки макроекономічних суб'єктів у їх взаємозв'язку, а також про економічні цілі суспільства та засоби економічної політики держави в сучасних умовах.

Макроекономіка формує фундаментальні знання з економічної теорії, що є основою для подальшого вивчення прикладних та галузевих економічних дисциплін. Разом з тим, Макроекономіка тісно пов'язана з неекономічними науками, передовсім статистикою, демографією, соціологією, філософією та державним управлінням, формуючи не лише знання та навички, а й світогляд свідомого члена суспільства.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» є формування системи знань про принципи і моделі поведінки макроекономічних суб'єктів у їх взаємозв'язку, а також про економічні цілі суспільства та засоби економічної політики держави в сучасних умовах, обґрунтовані світовою і вітчизняною наукою та апробовані в реальній дійсності

Набуті під час вивчення дисципліни «Макроекономіка» компетентності допоможуть студентам аналізувати функціонування національної економіки, взаємодію основних макроекономічних показників та розробляти стратегії економічного розвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **знати**:

- основні макроекономічні показники: ВВП, рівень інфляції, безробіття, державний борг, баланс платежів;
- теоретичні моделі макроекономіки (класична, кейнсіанська, монетарна);
- механізми функціонування грошово-кредитної та фіскальної політики;
- структуру та роль державних фінансів у регулюванні економіки;
- вплив міжнародної торгівлі та фінансових ринків на національну економіку;
- цикли економічного розвитку та їхні фази;
- основи економічного зростання та стійкого розвитку.

Вміти:

- аналізувати макроекономічні показники та оцінювати економічну ситуацію в країні;
- застосовувати теоретичні моделі для аналізу економічної політики;
- критично оцінювати наслідки економічних рішень для різних секторів економіки;

- робити прогнози щодо економічного розвитку на основі аналізу макроекономічних даних;
- розробляти рекомендації щодо економічної політики для досягнення стійкого економічного зростання;
- працювати з економічною інформацією та використовувати її для підготовки аналітичних звітів та презентацій.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів — 5	Галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»; 07 «Управління та адміністрування»; 29 «Міжнародні відносини»	Обов'язкова
	Спеціальності 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво та торгівля», 292 «Міжнародні економічні відносини»	
Модулів – 2		Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – ІНДЗ		Семестр
Загальна кількість годин – 150		2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 СРС – 7,5		Лекції
	Рівень вищої освіти: Перший рівень вищої освіти (бакалаврський)	26 год.
		Практичні, семінарські
		24 год.
		Самостійна робота
		100 год.
		Вид контролю - екзамен

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи для денної форми навчання становить: — 33% : 67%.

2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	в т.ч.			
		Л	П	ІНД	СР
<i>Змістовий модуль 1. Макроекономічні суб'єкти</i>					
Тема 1. Макроекономіка як наука	12	2	2		8
Тема 2. Взаємодія макроекономічних суб'єктів та макроекономічні показники в системі національних рахунків	12	2	2		8
Тема 3. Домогосподарства в ринковій економічній системі	12	2	2		8
Тема 4. Підприємницький сектор в ринковій економічній системі	12	2	2		8
Тема 5. Держава у змішаній економічній системі	12	2	2		8
Тема 6. Закордон у відкритій економічній системі	12	2	2		8
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	72	12	12	0	48
<i>Змістовий модуль 2. Теорії макроекономічної рівноваги</i>					
Тема 7. Рівновага товарного ринку в кейнсіанських моделях	11	2	2		7
Тема 8. Фіскальна політика	12	2	2		8
Тема 9. Рівновага грошового ринку	11	2	2		7
Тема 10. Монетарна політика	12	2	2		8
Тема 11. Проблеми розвитку економічної системи	10	2	1		7
Тема 12. Рівновага товарного ринку в моделі «AD – AS»	12	2	1		8
Тема 13. Загальна макроекономічна рівновага в моделі «IS – LM»	10	2	2		7
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	78	14	12	0	52
<i>Усього годин</i>	150	26	24	0	100

3. Методи контролю

Для досягнення цілей та завдань навчальної дисципліни здобувачам потрібно вчасно виконати індивідуальне навчально-дослідне завдання, вчасно здати модульні контролю знань.

Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань здобувачів шляхом захисту звіту з ІНДЗ.

Також, здобувач під наглядом викладача самостійно оцінює свою роботу.

За вчасне та якісне виконання завдань на практичних заняттях, здобувач отримує такі **обов'язкові** бали:

- 12 балів за активність на практичному занятті;
- 36 балів за письмові роботи на практичних заняттях;
- 12 балів за ІНДЗ.

20 балів – модуль 1; 20 балів – модуль 2.

Усього 100 балів.

- Здобувачі можуть отримати **додаткові** бали за: виступ з доповіддю на студентській науковій конференції; участь у науковому конкурсі; публікацію тез доповіді; публікацію наукової статті.

Додаткові бали здобувачам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.

Модульний контроль проходить у формі тестування. У тесті 30 запитань різної складності: рівень 1 – 26 запитань по 0,5 бали (13 балів), рівень 2 – 2 запитань по 2 бали (4 бали), рівень 3 – 1 запитання по 3 бали (3 бали). Усього – 20 балів.

4. Розподіл балів, які отримують здобувачі

	Модуль 1: поточний контроль та самостійна робота															Сума
	Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2								
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	МК 1	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	МК 2	
А	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	0,5	0,5	1	-	12
П	3	3	3	3	3	3	-	3	3	3	3	1,5	1,5	3	-	36
СБ	4	4	4	4	4	4	20	4	4	4	4	2	2	4	20	88
Модуль 2. ІНДЗ																12
Сума																100

T – теми змістових модулів

МК – модульний поточний контроль

A – бали за активність на практичному занятті

П – бали за письмове опитування

Сб – сума балів за тему

Заохочувальні бали:

- виступ з доповіддю на студентській науковій конференції — 10 балів;
- публікація тез доповіді — 5 балів;
- публікація наукової статті — 10 балів;
- участь у економічному турнірі, олімпіаді за спеціальністю – 5 балів;
- перемога у економічному турнірі, олімпіаді за спеціальністю – 10 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	зараховано
82-89	
74-81	
64-73	
60-63	
35-59	"незараховано" з можливістю повторного складання
1-34	"незараховано" з обов'язковим повторним курсом

5. Плани практичних занять

Практичне заняття 1. Макроекономіка як наука

Теми для обговорення

1. Сутність макроекономіки: основні напрями досліджень.
2. Роль макроекономіки в аналізі національної та світової економіки.
3. Методи макроекономічного аналізу: порівняльний аналіз, графічний та математичний.
4. Відмінність макроекономіки від мікроекономіки.

Питання для самостійного опрацювання

1. Як еволюціонували макроекономічні теорії у ХХ столітті?
2. Значення ідеї економічної рівноваги у розвитку макроекономічної теорії.

Практичне завдання

Написати есе на тему "Роль макроекономіки в умовах глобалізації". Використати сучасні макроекономічні виклики та перспективи розвитку національних економік як приклади.

Практичне заняття 2. Взаємодія макроекономічних суб'єктів та макроекономічні показники в системі національних рахунків

Теми для обговорення

1. Основні макроекономічні суб'єкти: домогосподарства, підприємства, держава, закордон.
2. Поняття системи національних рахунків (СНР): структура та принципи.
3. Валовий внутрішній продукт (ВВП) як основний показник макроекономіки.
4. Методи розрахунку ВВП: виробничий, доходний, витратний.

Питання для самостійного опрацювання

1. Чим відрізняється номінальний ВВП від реального?
2. Як СНР відображає економічні процеси в країні?

Задача 1

У відкритій економіці валовий національний продукт становить 1500 млрд. грн. Експорт товарів і послуг – 200 млрд. грн, імпорт – 150 млрд. грн, державні витрати – 300 млрд. грн, трансферти – 50 млрд. грн, інвестиції – 400 млрд. грн, споживчі витрати – 600 млрд. грн. Валові податки складають 350 млрд. грн.

1. Розрахуйте чисті податки, чистий експорт і національні заощадження.
2. Визначте розмір дефіциту або профіциту державного бюджету.
3. Знайдіть чистий внутрішній продукт і особистий дохід.

Задача 2

Наведені наступні макроекономічні показники країни (млрд. євро):

- Споживчі витрати населення – 200
- Непрямі податки для бізнесу – 42
- Доходи від оренди – 50
- Експорт товарів і послуг – 45
- Доходи некорпоративного сектору – 60
- Прибуток компаній – 170
- Державні витрати – 280
- Соціальні трансферти – 70
- Валові інвестиції приватного сектору – 45
- Відсоткові платежі – 18

- Нерозподілений прибуток компаній – 85
- Амортизаційні відрахування – 25
- Заробітна плата працівників – 170
- Дивіденди – 35
- Податки на прибуток компаній – 55
- Імпорт – 25

Використовуючи зазначені дані, розрахуйте валовий внутрішній продукт (ВВП) країни, застосувавши методи обчислення за доходами та видатками.

Задача 3

Наведені такі макроекономічні показники країни (млрд. доларів):

- Споживчі витрати населення – 200
- Доходи від оренди – 15
- Внески на соціальне страхування – 28
- Дивіденди – 26
- Податки на прибуток компаній – 22
- Чисті факторні доходи – 70
- Доходи некорпоративного сектору – 56
- Соціальні трансферти – 43
- Державні витрати – 50
- Непрямі податки на бізнес – 19
- Заробітна плата працівників – 165
- Чистий відсотковий дохід – 14
- Нерозподілений прибуток компаній – 23
- Індивідуальні податки – 21
- Чисті приватні інвестиції – 75
- Чистий експорт – 15
- Відсотки за державними облігаціями – 10
- Амортизація – 20

На основі наведених даних розрахуйте:

1. валовий національний продукт (ВНП);
2. чистий національний продукт (ЧНП);
3. національний дохід (НД);
4. особистий дохід (ОД);
5. використовуваний дохід (ВД);
6. заощадження приватного сектора;
7. стан державного бюджету.

Задача 4

Відомо, що номінальний ВВП країни "Альфа" у 2024 році становить 1200 млрд доларів, а реальний ВВП за той самий період становить 1000 млрд доларів. Розрахуйте дефлятор ВВП для 2024 року та поясніть, як він відображає зміни в рівні цін.

Практичне заняття 3. Домогосподарства в ринковій економічній системі

Теми для обговорення

1. Роль домогосподарств у макроекономіці: споживання та заощадження.
2. Вплив рівня доходів на споживчі витрати.
3. Заощадження домогосподарств: чинники, що впливають.
4. Еластичність попиту домогосподарств.

Питання для самостійного опрацювання

1. Як рівень доходів впливає на структуру витрат домогосподарств?
2. Яка роль домогосподарств у національному заощадженні?

Задача 1

Домогосподарство заробляє 70 000 доларів на рік. Відомо, що гранична схильність до споживання (MPC) становить 0,85. Розрахуйте споживчі витрати і заощадження домогосподарства. Якщо коефіцієнт змінюється до 0,90 при збільшенні доходу до 80 000 доларів, як зміняться витрати та заощадження?

Задача 2

Відомо, що споживання домогосподарства описується функцією: $C=400+0,75Y_d$. Поточний використовуваний дохід становить 4000 грн.

Завдання: визначте величини:

- 1) споживання (C);
- 2) заощадження (S);
- 3) автономного споживання (C_0);
- 4) граничної схильності до споживання (c');
- 5) граничної схильності до заощадження (s').

Практичне заняття 4. Підприємницький сектор в ринковій економічній системі

Теми для обговорення

1. Роль підприємницького сектору в макроекономіці.
2. Інвестиції підприємств: валові, чисті, автономні.
3. Оптимізація інвестиційного процесу.

Теми для самостійного вивчення

1. Види інвестицій: валові, чисті, автономні, індуковані.
2. Моделі інвестиційного попиту (акселератора, мультиплікатора).

Задача 1

1. Підприємство здійснило інвестиції у розмірі 500 млн грн, при цьому амортизація становить 50 млн грн. Розрахуйте чисті інвестиції.

Задача 2

2. Функція інвестиційного попиту підприємств описується рівнянням $I=200-10r$, де r – процентна ставка. Визначте обсяг інвестицій за процентної ставки 5%.

Задача 3

У закритій економіці автономні споживчі витрати дорівнюють 300 млрд грн, гранична схильність до споживання $MPC=0,8$, автономні інвестиції – 100 млрд грн. Розрахуйте рівноважний національний дохід. Як зміниться дохід, якщо інвестиції збільшаться на 20 млрд грн?

Задача 4

Підприємницький сектор планує збільшити інвестиції на 15%, якщо уряд знизить податки на прибуток підприємств. Як це вплине на ВВП, якщо мультиплікатор інвестицій дорівнює 3?

Задача 5

Інвестиційний попит бізнесу у приватному секторі описується рівнянням $I=85-12r$, де I — інвестиції в млн грн, а r — процентна ставка. Функція заощаджень домогосподарств представлена рівнянням $S=-8+12r$, де S — заощадження в млн грн.

Завдання:

1. Побудуйте графіки залежності інвестицій та заощаджень від процентної ставки.
2. Розрахуйте рівноважну процентну ставку та рівноважний обсяг інвестицій і заощаджень.
3. Проаналізуйте, як зміняться інвестиційний попит і процентна ставка, якщо через зниження ділової активності підприємства скоротять інвестиції на 20%. Покажіть зміни на графіку.

Задача 6

У замкнутій економіці попит підприємств на капітальні активи становить 580 млрд доларів. Автономні витрати домогосподарств на споживання

дорівнюють $C_0=520$ млрд доларів, а гранична схильність до споживання $c'=0,7$.

Обчисліть рівноважний рівень сукупного доходу Y , який дозволить задовольнити попит на споживчі товари з боку домогосподарств та інвестиційний попит підприємств.

Практичне заняття 5. Держава у змішаній економічній системі

Теми для обговорення

1. Економічні функції держави.
2. Державні видатки і податки.
3. Державний борг та бюджетний дефіцит.

Теми для самостійного вивчення

1. Структура державного бюджету та його основні складові.
2. Вплив фіскальної політики на економічне зростання.

Задача 1

1. Державні витрати становлять 600 млрд грн, а податки – 550 млрд грн. Розрахуйте дефіцит державного бюджету.

Задача 2

2. Функція споживання у країні "Омега" описується рівнянням $C=400+0,75Y$, а урядові витрати дорівнюють 200 млрд грн. Визначте рівноважний дохід.

Задача 3

Державний бюджет країни "Альфа" має дефіцит 30 млрд грн. Якщо державні витрати збільшаться на 20 млрд грн, а податки зростуть на 10 млрд грн, як зміниться дефіцит бюджету?

Задача 4

Якщо уряд країни підвищить податки на 40 млрд грн, а мультиплікатор податків становить $-1,5$, як це вплине на сукупний дохід?

Практичне заняття 6. Закордон у відкритій економічній системі

Теми для обговорення

1. Міжнародна торгівля і платіжний баланс.
2. Валютний курс і його вплив на економіку.

3. Вплив зовнішньої торгівлі на національний дохід.

Теми для самостійного вивчення

1. Структура платіжного балансу.
2. Системи валютних курсів та їх вплив на економіку.

Задача 1

1. Валовий внутрішній продукт країни становить 800 млрд грн, споживчі витрати – 500 млрд грн, державні витрати – 200 млрд грн. Розрахуйте чистий експорт і вплив відкритості економіки на дохід.

Задача 2

Країна "Бета" має експорт на рівні 200 млрд грн і імпорт – 170 млрд грн. Якщо імпорт збільшиться на 10%, як це вплине на чистий експорт і ВВП, за умови, що мультиплікатор відкритої економіки дорівнює 2?

Задача 3

Як зміна валютного курсу на 5% вплине на обсяги експорту та імпорту, якщо еластичність попиту на експорт становить 0,6, а на імпорт – 0,8?

Задача 4

Країна А може виробляти 80 одиниць текстилю або 40 одиниць електроніки за одну годину праці, а країна Б може виробляти 60 одиниць текстилю або 30 одиниць електроніки за одну годину праці.

Завдання:

1. Визначте, яка країна має абсолютну перевагу у виробництві текстилю та електроніки.
2. Розрахуйте альтернативні витрати для кожної країни у виробництві обох товарів.
3. Визначте, яка країна має порівняльну перевагу у виробництві текстилю, а яка — у виробництві електроніки.
4. На основі розрахунків поясніть, як обом країнам буде вигідніше спеціалізуватися на виробництві відповідних товарів і торгувати між собою.

Задача 5

У країні за рік відбулися такі економічні операції (в млрд доларів):

- Експорт товарів – 120
- Імпорт товарів – 100
- Експорт послуг – 60
- Імпорт послуг – 50
- Доходи від інвестицій за кордоном – 40
- Доходи іноземців від інвестицій у країні – 30

- Поточні трансферти з-за кордону – 15
- Поточні трансферти за кордон – 10
- Прямі іноземні інвестиції в країну – 50
- Прямі інвестиції країни за кордоном – 25
- Придбання цінних паперів іноземних компаній – 35
- Продаж цінних паперів вітчизняних компаній іноземцям – 40

Завдання:

1. Складіть платіжний баланс країни, заповнивши всі його розділи: баланс поточних операцій, баланс капітальних операцій, фінансовий рахунок.
2. Визначте загальний баланс країни.
3. Проаналізуйте, чи є профіцит або дефіцит платіжного балансу. Якщо виникає дефіцит, які заходи може вжити уряд для його покриття?

Практичне заняття 7. Рівновага товарного ринку в кейнсіанських моделях

Теми для обговорення

1. Сукупний попит і сукупне пропонування.
2. Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги.
3. Рецесійний і інфляційний розрив.

Теми для самостійного вивчення

1. Моделі сукупного попиту і пропонування в короткостроковому та довгостроковому періоді.
2. Мультиплікатор податків і державних витрат у кейнсіанській моделі.

Задача 1

Сукупний попит в економіці описується рівнянням $AD=300-2P$, а сукупне пропонування $AS=100+3P$, де P – рівень цін. Визначте рівноважний рівень цін і рівноважний ВВП.

Задача 2

Якщо інфляційний розрив у країні дорівнює 20 млрд грн, а гранична схильність до споживання становить 0,8, розрахуйте, на скільки потрібно зменшити державні витрати для усунення розриву.

Задача 3

В економіці країни потенційний ВВП дорівнює 1000 млрд грн, а фактичний ВВП – 900 млрд грн. Якщо мультиплікатор державних витрат становить 2, як зміниться ВВП, якщо держава збільшить видатки на 50 млрд грн?

Задача 4

В країні "Гамма" сукупний попит описується рівнянням $AD=500-4P$, а сукупне пропонування – $AS=200+3P$. Як зміняться рівноважні ціни і ВВП, якщо уряд скоротить податки на 20 млрд грн?

Практичне заняття 8. Фіскальна політика

Теми для обговорення

1. Вплив фіскальної політики на сукупний попит.
2. Мультиплікатор податків і державних витрат.
3. Дефіцит бюджету та його вплив на економіку.

Теми для самостійного вивчення

1. Фіскальна політика і стабілізація економіки.
2. Вплив державного боргу на економічне зростання.

Задача 1

В країні "Альфа" сукупні податки становлять 400 млрд грн, а державні витрати – 450 млрд грн. Розрахуйте бюджетний дефіцит.

Задача 2

Якщо гранична схильність до споживання MPC дорівнює 0,8, а податки зростуть на 30 млрд грн, як це вплине на сукупний попит?

Задача 3

Уряд країни "Бета" планує скоротити бюджетний дефіцит, збільшивши податки на 50 млрд грн і зменшивши державні видатки на 40 млрд грн. Як це вплине на ВВП, якщо мультиплікатор податків дорівнює -1,5, а мультиплікатор державних витрат – 2?

Задача 4

Якщо в країні реальний дефіцит бюджету становить 100 млрд грн, а інфляція – 3%, розрахуйте номінальний дефіцит бюджету.

Практичне заняття 9. Рівновага грошового ринку

Теми для обговорення

1. Грошовий попит і пропозиція.
2. Процентні ставки і їх вплив на інвестиції.
3. Моделі рівноваги на грошовому ринку.

Теми для самостійного вивчення

1. Модель попиту на гроші та пропозиції (Модель Фрідмана).

2. Політика центрального банку і її вплив на економічну стабільність.

Задача 1

Грошовий попит в країні "Гамма" описується рівнянням $MD=300-5i$, де i – процентна ставка. Визначте рівноважну процентну ставку, якщо грошова пропозиція дорівнює 150 млрд грн.

Задача 2

Якщо центральний банк країни "Омега" збільшив пропозицію грошей на 30 млрд грн, як це вплине на процентну ставку, за умови, що попит на гроші не змінюється?

Задача 3

В економіці країни "Бета" грошова пропозиція збільшується на 5%, що призводить до зниження процентної ставки з 7% до 6%. Як це вплине на інвестиції, якщо еластичність інвестицій за процентною ставкою дорівнює -2?

Задача 4

Центральний банк країни "Альфа" планує знизити процентну ставку на 1%, збільшивши грошову пропозицію на 20 млрд грн. Як це вплине на рівноважний дохід, якщо мультиплікатор грошової пропозиції становить 1,5?

Практичне заняття 10. Монетарна політика

Теми для обговорення

1. Центральний банк та його роль в економіці.
2. Інструменти монетарної політики: облікова ставка, операції на відкритому ринку, резервні вимоги.
3. Вплив монетарної політики на економічне зростання.

Теми для самостійного вивчення

1. Політика кількісного пом'якшення і її наслідки для економіки.
2. Вплив монетарної політики на фінансові ринки.

Задача 1

Центральний банк країни "Дельта" підвищив облікову ставку з 3% до 5%. Як це вплине на грошову пропозицію та інвестиції, якщо еластичність інвестицій за процентною ставкою дорівнює -1,5?

Задача 2

Якщо центральний банк знижує резервні вимоги з 10% до 8%, як це вплине на грошову пропозицію, за умови, що депозити становлять 1000 млрд грн?

Задача 3

У країні "Бета" грошова маса збільшується на 10%, що призводить до зростання інфляції з 2% до 4%. Як зміниться реальний ВВП, якщо монетарна політика не змінюється?

Задача 4

Якщо центральний банк країни "Омега" скоротить операції на відкритому ринку, як це вплине на процентні ставки та сукупний попит, якщо еластичність попиту до процентних ставок дорівнює $-0,7$?

Практичне заняття 11. Проблеми розвитку економічної системи.

Рівновага товарного ринку в моделі «AD – AS»

Теми для обговорення

1. Цикли економічного розвитку: фази та особливості.
2. Економічні кризи та їхні причини.
1. Структурні зміни в економіці та інновації.
2. Сукупний попит (AD) та сукупна пропозиція (AS): концепція та фактори впливу.
3. Рівновага на товарному ринку в моделі «AD – AS».
4. Рецесійні та інфляційні розриви в моделі «AD – AS».

Теми для самостійного вивчення

1. Моделі економічного циклу: кейнсіанська, монетаристська, реальна теорія циклів.
2. Структурні реформи як механізм подолання економічних криз.
3. Вплив зовнішніх шоків на сукупний попит і пропозицію.
4. Політики стабілізації в рамках моделі «AD – AS».

Задача 1

В країні "Альфа" спостерігається економічний спад: реальний ВВП скоротився з 1000 млрд грн до 950 млрд грн за один рік. Який темп зниження економічної активності?

Задача 2

Якщо реальний ВВП країни "Бета" зріс на 4%, а темп інфляції становить 2%, розрахуйте темп зростання номінального ВВП.

Задача 3

У країні "Гамма" інвестиції в інноваційні технології зросли на 15%, що призвело до підвищення продуктивності праці на 5%. Як це вплине на темпи економічного зростання, якщо гранична схильність до заощаджень дорівнює $0,2$?

Задача 4

Під час економічної кризи в країні "Омега" безробіття зросло з 6% до 10%. Враховуючи закон Оукена, як це вплине на обсяг реального ВВП, якщо кожен додатковий 1% безробіття знижує ВВП на 2%?

Задача 5

Сукупний попит в країні "Бета" описується рівнянням $AD=500-2P$, а сукупна пропозиція – $AS=100+3P$, де P – рівень цін. Визначте рівноважний рівень цін та рівноважний обсяг виробництва.

Задача 6

Якщо в країні "Гамма" фактичний ВВП становить 900 млрд грн, а потенційний ВВП дорівнює 1000 млрд грн, розрахуйте рецесійний розрив.

Задача 7

В економіці країни "Омега" сукупний попит скоротився на 10%, що призвело до зменшення рівноважного ВВП на 5%. Як це вплине на рівень цін, якщо еластичність пропозиції дорівнює 0,5?

Задача 8

У країні "Альфа" центральний банк знизив процентну ставку, що призвело до збільшення сукупного попиту на 15%. Як це змінить рівноважний обсяг виробництва і рівень цін у моделі «AD – AS»?

Практичне заняття 12. Загальна макроекономічна рівновага в моделі «IS – LM»

Теми для обговорення

1. Крива IS: рівновага на товарному ринку.
2. Крива LM: рівновага на грошовому ринку.
3. Взаємодія кривих IS та LM: визначення рівноважного доходу і процентної ставки.

Теми для самостійного вивчення

1. Взаємодія фінансової та монетарної політики в моделі «IS – LM».
2. Роль процентних ставок у досягненні макроекономічної рівноваги.

Задача 1

У закритій економіці функція інвестиційного попиту описується рівнянням $I=300-20rI = 300 - 20rI=300-20r$, а функція заощаджень – $S=200+10YS = 200 + 10YS=200+10Y$, де r – процентна ставка, Y – дохід. Розрахуйте

рівноважний рівень доходу та процентної ставки, якщо обсяг інвестицій дорівнює заощадженням.

Задача 2

У країні "Альфа" функція попиту на гроші дорівнює $MD=0,5Y-20r$, $MD=0,5Y-20r$, а пропозиція грошей фіксована і становить 200 млрд грн. Розрахуйте рівноважний рівень доходу, якщо процентна ставка дорівнює 5%.

Задача 3

В економіці країни "Бета" збільшення державних видатків на 50 млрд грн призвело до зсуву кривої IS вправо. Як це вплине на рівноважний дохід і процентну ставку, якщо еластичність інвестицій за ставкою дорівнює -0,5?

Задача 4

Центральний банк країни "Омега" збільшив пропозицію грошей на 20%, що спричинило зсув кривої LM вниз. Як це вплине на рівноважний дохід і процентну ставку в моделі «IS – LM», якщо попит на гроші змінюється прямо пропорційно доходу?

6. Методичні вказівки до самостійної роботи

Самостійна робота студентів - це спеціальний вид навчальної діяльності, спрямований на розвиток їх самостійності та засвоєння різноманітних знань, навичок і умінь. Здатність працювати незалежно, постійно поповнювати свій багаж знань є важливим фактором професійного зростання і супроводжує студентів протягом усього їх життя.

Самостійна робота студентів може бути розділена на два основних напрямки: роботу під контролем викладача та самостійну роботу поза аудиторією.

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

7.1. Методичні вказівки до виконання індивідуального навчально-дослідного завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання передбачає *написання реферату* із програми курсу.

Обсяг роботи становить 12-15 сторінок стандартного формату А4. Текст пишеться (друкується) на одній стороні аркуша. Розмір шрифту — 14 кегль.

Інтервал між рядками одинарний. Абзацний відступ — 10 мм. Текст вирівнюється по ширині аркуша. Поля: ліве, верхнє, праве, нижнє — 20мм.

Реферат обов'язково повинен мати наступні **структурні елементи**: титульну сторінку, зміст (план роботи), вступ, 2-3 розділи, висновки, список використаної літератури.

Шкала оцінювання ІНДЗ

Підготовка роботи			Захист роботи	Сума балів
Розкриття теми	Обґрунтованість висновків	Оформлення відповідно до вимог		
0-5	0-4	0-3	0-4	0-16

7.2.Теми рефератів

1. Вплив війни на економіку: макроекономічні наслідки для України та світу.
2. Фіскальна політика під час пандемії COVID-19: уроки для майбутніх криз.
3. Енергетична криза та її вплив на макроекономічні процеси в Європі.
4. Державний борг і його вплив на економічну безпеку країн у посткризовий період.
5. Цифровізація економіки: можливості та загрози для макроекономічної стабільності.
6. Монетарна політика в умовах високої інфляції: приклад країн ЄС та США.
7. Зелена економіка та її вплив на економічне зростання: перспективи переходу до сталого розвитку.
8. Глобальні ланцюги постачання: проблеми та виклики для світової економіки після пандемії.
9. Переваги та ризики криптовалют у макроекономічній політиці держав.
10. Соціальна нерівність і економічна політика: шляхи подолання розриву доходів.
11. Технологічна революція та її вплив на продуктивність праці і ринок праці.
12. Інфляція та стагфляція: виклики для сучасних економік.
13. Відновлення економіки після війни: світовий досвід та уроки для України.
14. Інвестиційні стратегії держав у період економічної нестабільності.
15. Вплив зміни клімату на макроекономічні показники: аналіз ризиків.
16. Політика захисту внутрішніх ринків в умовах глобалізації: чи можливо стримати міжнародну конкуренцію?

17. Безробіття в умовах автоматизації та штучного інтелекту: загрози і рішення.
18. Глобальна конкуренція за ресурси: економічні наслідки для країн, що розвиваються.
19. Вплив економічних санкцій на міжнародні відносини та економічний розвиток країн.
20. Міграція і її вплив на економіки країн-реципієнтів: сучасні виклики і можливості.
21. Макроекономічні наслідки демографічної кризи в Європі.
22. Перехід на відновлювані джерела енергії: макроекономічні виклики для світової економіки.
23. Роль міжнародних фінансових організацій у підтримці економічної стабільності країн.
24. Трансформація податкової політики в умовах глобалізації: проблеми і перспективи.
25. Інноваційна політика як фактор економічного зростання в сучасних умовах.
26. Політика протекціонізму в сучасному світі: економічні наслідки для глобального ринку.
27. Проблеми державного регулювання цін в умовах інфляційного тиску.
28. Вплив світових торгових війн на економічне зростання країн-учасників.
29. Фінансова грамотність як інструмент подолання економічних криз: глобальні практики.
30. Економічна інтеграція в Європі після Brexit: виклики і можливості.

Рекомендована література

Основна

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. [С.М. Панчишин, П.І. Островерх, І.В. Грабинська та ін.]; за ред. С. Панчишина і П. Островерха. 3-тє вид., виправл. та доп. Кн.1.: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. Львів: Апріорі, 2020. – 648с.
2. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. Практикум: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. 400 с.
3. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 671 с.
4. Макконнелл К., Брю С. Макроекономіка: Пер. з англ. Львів: Просвіта, 1997. 672 с.
5. Панчишин С. Макроекономіка. Навч. посібник. К.: Либідь, 2001. 616 с.
6. Панчишин С. Макроекономіка: Тести і задачі. К.: Либідь, 2002. 216 с.

7. Макроекономіка: навчальний посібник [Електронний ресурс] / А.О. Задоя, Ю.Є. Петруня. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2022. – 256 с.

8. Фісуненко Н. О. Макроекономіка : навч. посіб. / Н. О. Фісуненко, Т. В. Альошина, О. А. Сидоров, В. Г. М'ячин. – Дніпро : ДДУВС, 2023. – 148 с.

Допоміжна

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка. Практикум: навчальний посібник. К.: Знання, 2010. 550 с.

2. Вашай Ю. В., Зінкевич О.В. Сучасні підходи до функціонування мікро-, макро- та міжнародної економіки в концепції економіки щастя Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. 2021. №3. С.3-10. DOI: <http://dx.doi.org/10.31713/ve320211>

3. Вашай Ю. В., Кудин С.І. Макроекономічний аналіз економічної безпеки України. Рівне : НУВГП, 2014. 230 с.

4. Економіка: макро- та мікроекономічні аспекти: навчальний посібник / Баула О.В., Вісин В.В., Вісіна Т.М., Ліщук В.І., Галазюк Н.М., Зелінська О.М., Лютак О.М., Савош Л.В. Луцьк: Інформаційновидавничий відділ Луцького НТУ, 2018. 280 с.

5. Кібік О. М., Редіна Є. В., Хаймінова Ю. В., Котлубай В. О., Примаченко І. Ф., Калмикова Н. Ю. Макроекономіка. Мікроекономіка : практикум. Одеса, 2020. 76 с.

6. Кліменко О.М., Крюкова О.М., Бріль М.С. Макроекономіка: навч. посіб. для самост. вивч. дисципліни Харків : Вид. ХНЕУ, 2018. 135 с.

7. Козакова О.М., Забарна Е.М. Макроекономіка : підручник. Херсон : Олді-плюс, 2019. 428 с.

8. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. [Електронний ресурс] / Укладачі: проф. Малий І.Й., проф. Радіонова І.Ф., доц. Куценко Т.Ф., доц. Федірко Н.В. та ін. – К.: КНЕУ, 2017 – 200 с. Режим доступу: http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/mdu/disciplines_of_bachelor_level_mdu/macroeconomics/

9. Манків Н.Г. Макроекономіка / Пер. з англ. К.: Основи, 2000. 588 с.

10. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник / Будаговська С. та ін. К.: Основи, 1998. 518 с.

11. Посилкіна О. В., Басва О. І. Макроекономіка. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти, які навчаються за економічними спеціальностями. Х.: НФаУ, 2018. 227 с.

12. Савченко А.Е. Макроекономіка: Підручник, 2-ге вид., без змін. Київ. КНЕУ. 2013. 448с.

13. Семюелсон П., Нордгауз В. Макроекономіка: Пер. з англ. К.: Основи, 1995. 544 с.

14. Arnold Roger A. Macroeconomics. Cengage Learning, 2019. 611 p.

15. Blanchard O., Amighini A., Giavazzi F. Macroeconomics: A European Perspective. Pearson, 2017. 593 p.

16. Vasilchenko S.. The period of the global cycle of the financialized economy / S. Vasilchenko, T. Malyshivskiy // Scientific Journal «ScienceRise». – 2019. – №2-3(55-56). – P. 16-21. DOI: 10.15587/2313-8416.2019.163103

9. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

3. Державна податкова служба України. URL: <http://www.sta.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Світового банку URL: data.worldbank.org

5. Офіційний сайт НБУ URL: <https://bank.gov.ua/>